

Maakunnan sisäinen tarkastus

Julkissektoritoimikunta

[Valitse pvm]

SISÄISEN TARKASTUKSEN JÄRJESTÄMISPERIAATTEET

Maakuntahallituksen tulee huolehtia maakunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä **riippumattoman sisäisen tarkastuksen** järjestämisestä.

Sisäinen tarkastus on maakuntahallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto, joka riippumattomasti, yhteistyössä johdon kanssa, tuottaa arvioita, tietoa ja näkemystä organisaation sisäisen valvonnan, riskienhallinnan, johtamis- ja hallintojärjestelmän nykytilasta ja kehittämiskohteista.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen yhdenmukaisin periaattein on tärkeää laadukkaan ja tuloksellisen tarkastustoiminnan varmistamiseksi maakunnassa.

Sisäisen tarkastuksen asema, toimivalta, tiedonsaantioikeudet, raportointimenettelyt maakuntakonsernissa määrätään maakunnan hallintosäännössä.

Maakuntahallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa määritellään tarkemmin tehtävät ja toimintatavat.

Maakuntahallituksen tehtävänä on järjestää riippumaton sisäinen tarkastus, 45§.

...

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on objektiivisesti maakuntahallituksen ja ylimmän johdon alaisuudessa arvioida ja tarkastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyttä, ja tukea toiminnallaan organisaation tavoitteiden saavuttamista.

1. Sisäisen tarkastuksen tehtävät, riippumaton asema, toimintavaltuudet, tiedonsaantioikeudet maakuntakonsernissa määrätään maakunnan hallintosäännössä.

Merkittävä lakisäätäinen tehtävä on hyvä määritellä hallintoa ohjaavassa hallintosäännössä. Näin luodaan edellytykset laadukkaalle ja yhdenmukaiselle toiminnalle.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on lausunnossaan (TrVL 2/2017 vp— HE 47/2017 vp, 28.6.2017) todennut, että sisäinen tarkastus tulee järjestää huolella ja sisäisestä tarkastuksesta tulisi olla maakunnassa erillinen suunnitelma.

2. Sisäinen tarkastus organisoidaan Sisäisen tarkastuksen kansainvälisten ammattistandardien mukaisesti (IIA).

Laadukas ja tuloksellinen sisäinen tarkastus edellyttää yhdenmukaista ja ammatillista järjestämistapaa. Sisäisen tarkastuksen työn sisältö, käytännön toiminta- ja menettelytavat sekä laadunvalvonnan ovat ammattistandardien ja alan parhaiden käytäntöjen mukaiset.

Edellä mainitut kohdat esitetään sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa, jonka hyväksyy maakuntahallitus.

3. Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, tarkastus sekä konsultointitoimintaa.

Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Tehtävänä on siten arvioida ja tarkastaa riskilähtöisesti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja johtamis- ja hallintojärjestelmän toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Tehtäväalueita ovat mm

- päätöksenteko, tavoitteiden toteutuminen
- toiminnallisen ja taloudellisen tiedon luotettavuus ja eheys
- toiminnan, hankkeiden tuloksellisuus ja tehokkuus
- lakien, määräysten, periaatteiden, ohjeiden ja sopimusten noudattaminen

4. Riippumaton sisäinen tarkastus toimii maakuntahallituksen tai sen alaisen jaoston/toimikunnan, ja maakuntajohtajan alaisuudessa. Sisäinen tarkastus on riippumaton operatiivisesta, toimeenpanelevasta johdosta.

Riippumattomuus tarkoittaa, että sisäinen tarkastus viestii suoraan hallitukselle ja on sen kanssa suorassa yhteydenpidossa. Sisäisen tarkastuksen oikea aseointi turvaa sisäisen tarkastuksen edellytykset tehdä työtä ja tuottaa hallitukselle riippumattomasti tietoa maakuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta ja hyvän hallintotavan toteutumisesta koko konsernissa. Sisäinen tarkastus ei voi tehdä samanaikaisesti tehtäviä, jotka asettavat sen riippumattomuuden kyseenalaiseksi.

Hallituksen tai sen jaoston/toimikunnan tehtävänä olisi päättää sisäisen tarkastuksen resursseista ja työohjelmasta.

(vrt. hallinnointikoodi 2015 tarkastusvaliokunnan tehtävät ja Kuntaliiton suositukset)

Yhtenäisen ja laadukkaan sisäisen tarkastuksen edellytys on, että maakuntahallituksen alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus koordinoi koko maakunnan sisäistä tarkastusta, ml. liikelaitoksiin kohdistuvaa tarkastusta.

Omistajaohjauksen ja sopimushallinnan keinoin tulisi turvata sisäisen tarkastuksen tarkastusoikeus maakuntakonsernin ulkopuolisiin palveluntuottaja –yhteisöihin.

5. Maakuntahallituksen alaisuudessa toimii tarkastustoimikunta/jaosto = Sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan jaosto.

Maakuntalain mukaan hallitus voi muodostaa jaostoja ja toimikuntia. Tarkastustoimikunnan tai jaoston perustaminen on tarpeellista hallituksen työn tehostamiseksi. Jaoston/toimikunnan jäsenet voivat keskittyä ko. aihealueeseen ja siihen kuuluvaan valmisteluun. Hallinnointikoodissa toimiva tarkastusvaliokunta vastaa tätä tehtäväkenttää. Jotta vältetään nimen sekoittuvan tarkastuslautakuntaan, voi se selkeyden vuoksi olla Sisäisen tarkastuksen/valvonnan jaosto tai toimikunta (ks. Kuntaliiton malli).

Jaoston tai toimikunnan tehtävinä olisivat sisäisen tarkastuksen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan, ja konsernivalvontaan liittyvä ohjaus ja valvonta:

- sisäisen tarkastuksen työohjelman ja resurssien hyväksyminen, raportoinnin käsittely
- hyvän johtamis- ja hallintotavan, konserniohjauksen, valvonnan, riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen tarkoituksenmukaisuuden ja tuloksellisuuden valvonta, toimintakertomuksessa esitettävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tietojen käsittely
- sisäisen tarkastuksen toiminnan ohjaus ja valvonta, laadunvarmistuksen järjestäminen ja valvonta
- toimikunta koostuisi hallituksen jäsenistöstä, asiantuntijoilla puhe- ja läsnäolo-oikeus.

6. Sisäisen tarkastuksen tiedonsaantioikeudet todetaan hallintosäännössä.

Maakuntaorganisaatio on moniulotteinen konserni ja sen tehtäviä toteutetaan monin eri tavoin. Suuri osa tehtävistä toteutetaan liikelaitoksessa. Sen lisäksi palvelutuotantoa on myös yrityksissä, yhteisöissä ja yhteispalvelukeskuksissa. Kokonaiskuvan saaminen maakuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta edellyttää sisäisen tarkastuksen tiedonsaantioikeuksia työtehtävien toteuttamista varten koko konsernista. Ne tulisi huomioida maakunnan hallintosäännön lisäksi omistajaohjaukskeinoin konserniohjeissa, sopimuksissa, yhtiöjärjestyksissä tai vastaavissa.

Sisäisen tarkastuksen tiedonsaantioikeudet tulisi olla verrattavissa filintarkastajan tiedonsaantioikeuksiin.

7. Sisäisen tarkastuksen osaaminen ja riittävä resurssointi on huomioitava suhteessa maakunnan toiminnan laajuuteen.

Maakuntakonserni kokonaisuutena asettaa tulokselliselle johtamiselle haasteita. Sisäinen tarkastus toimii tehtävässä maakuntahallituksen ja ylimmän johdon tukena, mikä korostaa luottamuksellista ja välitöntä yhteyttä toimeksiantajan kanssa. Tehtävien luonne edellyttää osaamista, jossa tulee arvioida ja muodostaa riskilähtöisesti kokonaisnäkemys maakuntakonsernivalvonnan ja riskienhallinnan tilasta kommunikoiden ylimmän johdon, tarkastuskohteen ja muiden sidosryhmien kanssa. Luottamuksellisuuden ja työn laadukkuuden varmistamiseksi maakunnan sisäisen tarkastuksen resurssointi on hyvä lähtökohtaisesti toteuttaa maakunnan omana, virkasuhteisena työnä.

Sisäinen tarkastus voi, ja sen tulee tarvittaessa ostaa erityisosaamista ja lisäresursseja. Ostopalvelutyön valvonta tulee olla maakunnan sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilöllä (sisäisen tarkastuksen johtajalla).

8. Sisäisen tarkastuksen säännöllinen laadun arvioinnin toteuttaminen

Sisäisen tarkastuksen jatkuva kehittäminen edellyttää toiminnan säännöllistä laatuvarmistusta, jossa toimintaa verrataan kansainvälisiin standardeihin, käytäntöihin ja periaatteisiin. Tämän toteuttamisesta huolehtii maakuntahallituksen tarkastustoimikunta/jaosto.

Maakunnan sisäisen tarkastuksen periaatteet

Sisäiset tarkastajat ry – IIA Finland

Toiminnanjohtaja

Kaarina Sinersalo

kaarina.sinersalo(at)theiia.fi

Tel. +358(0)50 325 7255

Toimisto

Energiakuja 3, 00180 Helsinki

sisaiset.tarkastajat(at)theiia.fi